

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение

«Средняя общеобразовательная школа № 2» с. Кызыл-Мажалык Барун-Хемчикского кожууна Республики Тыва»

Рассмотрено на заседании

Руководитель ШМО

Сул / Сунуу Н.Б. /

Протокол № 1

Согласовано

заместителем директора по УВР

Бабурин С.С. /

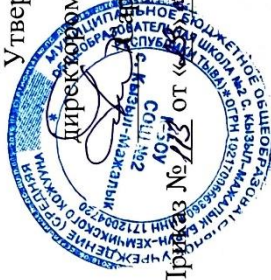
от «28» августа 2024 г

Утверждено

директором школы

Бабурин С.С. /

Протокол № 13 от «28» августа 2024 г

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА 2 класса по родной литературе

Муниципального бюджетного общеобразовательного учреждения

«Средней общеобразовательной школы № 2 с. Кызыл-Мажалык»

Учитель Курагуев Ануиш Николаевич

на 2024 - 2025 учебный год

Рассмотрено на заседании
педагогического совета №

от «28» августа 2024 г

Төрөөн чогаал эртемнин өөредилге-методиктиг комплекзинге хамааржыр ажылчын программа «Кол ниити өөредилгениң 5–9 класстарынга «Төрөөн (тыва) чогаал» эртемнин чижек өөредилге программасынга» (улаштыр – Программа) даянып, 5-7 класстарның «Төрөөн чогаал», 8-9 класстарның «Тыва чогаал» өөредилге номнарынга дүүштүр кылдынган.

Өөредилгениң Федералдыг күрүне стандартызының (улаштыр – ӨФКС) «Родной язык и родная литература» деп өөредилге кезээнде киирген «Төрөөн чогаал» эртемин шингээткениниң түннелдерин кичээнгейге алган. Программада Россия Федерациязының хамаатызының мөзү-шынар сайзыралынга болгаш кижизидилгезинге хамаарышкан Концепциясында айыттынган чүүлдерни болгаш Тыва Республиканың регионалдыг, этнокультурлуг онзагайларын, ол ышкаш Россия чоннарының хамааты ниитилелинге хамаарышкан эп-сеткил каттыштырылгазы, культуралар аразында чөптүг харылзаа тургузар сорулгаларының бүгү байдалдарын барымдаага ап, өөренип көргөн.

Чижек Программаның кол таваа кылдыр дараазында хоойлу, доктаал, саавырлар алдынган:

- Конституция Российской Федерации (с изменениями на 01.07.2020 г.) ст. 26;
- Федеральный закон от 29 декабря 2012 г. № 273-ФЗ «Об образовании в Российской Федерации»;
- Федеральный закон от 03.08.2018 г. № 317-ФЗ «О внесении изменений в статьи 11 и 14 Федерального закона «Об образовании в Российской Федерации»;
- Приказ Министерства образования и науки РФ от 17 декабря 2010 г. № 1897 «Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта основного общего образования» (в редакции приказа Минобрнауки России от 31 декабря 2015 г. № 1577);
- Конституция Республики Тыва (с изменениями на 12.04.2019 г.) ст.5, 24;
- Закон ВХ-I «О языках в Республике Тыва» от 31.12.2003 г. № 462 (с изменениями на 12.04.2019 г.);
- Закон Республики Тыва от 21.06.2014 г. № 2562 ВХ-1 «Об образовании в Республике Тыва» (с изменениями на 02.06.2019 г.).

ТӨРӨЭН (ТЫВА) ЛИТЕРАТУРА ЭРТЕМИН ӨӨРЕДИРИНИҢ СОРУЛГАЛАРЫ

Сорулга: төрөөн (тыва) чогаал эртеминге даянып, сагыш-сеткил, делегей көрүүшкүнү делгем, чаагай үзел-бодалдыг, чогаадыкчы арга- шинектиг, кижилер аразында харылзажылганың бүгү талалыг кылдыныгларын билир, бедик хамааты туруштуг кижини өөредип, кижизидип, сайзырадырынга *таарымчалыг байдалдарны тургузары.*

Сорулгаларын күүседириниң аргалары:

- амыдыралды бүгү талалыг онзагай көргүзер уран чүүлдүн бир хевири болур чечен чогаалды чүгле сагыш-сеткил хайныышкыны-биле хүлээп номчуурун эвес, а номчаанын ханы сайгарып, бодунуң бодалын (туружун) бадыткалдыг тайылбырлап база өскелерниң туружун (бодалын) дыңнап, өөренип, деңнеп өөрениринге чаңчыктыралы;
- чогаал, сөзүглел төрөөн чонунуң ыдыктыг үнелериниң, чаңчылчаан амыдыралының үндезинин илереткен чепсек дээрзин билиндирери;

- төрөөн (тыва) болгаш Россия чоннарының биче буурай база делегей чоннарының чогаалдарын сайгарып өөрениринге төрөөн дылдың үнөзүн, оон эгээртинмес байлаан медреселдиги-биле ажыглап өөренирин билиндирер ажылдар;
- чечен чогаал авторнуң онзагай, бот-тускайлаң, уран-чечен делегейи, уран чүүлдүң бир хевири дээрзин таныштырар ажылдар;
- чогаал эстетиктиг болгаш мөзү-шынар илередир чепсек дээрзин тодарадыр ажылдар;
- тема болгаш идеяны тодарадырынга сөзүглелдинг укур-утказын, дылының уран чурумалдыг аргаларының, тургузуунуң онзагайын, бижиттинген аянын тодарадыр ажылдар;
- тыва чогаалды өске чогаалдар-биле, уран чүүлдүң өске хевирлери-биле деңнеп сайгарар ажылдар;
- уругларның чогаалдыкчы арга-шинээн сайзырадыр ажылдар;
- класска азы бот-тускайлаң номчаан чогаалдарынга хамаа-рыштыр шүгүмчүлелдиг чүүлдерни, үнелелдерни бодунуң деңнели-биле угаап-бодап, шын чугаалап, бижип өөрениринге чаңчыктырар ажылдар;
- чогаалда чуруттунган амыдыралды бүгү талазындан өөренип көрүп, чогаал маадырларынга, хөделиишкиннеринге хамаарыштыр бодунуң хамаарылгазын, туружун илередип өөренирин хевирлээр ажылдар;
- аас болгаш бижимел ажылдарга бодалын чогаал сөзүглели-биле бадыткап, тода илередип өөредиринге угланган ажылдар;
- бижимел чугааның хевирлерин (тоожуушкун – бердинген чижекке дүүштүр сөзүглелди тургузары; угаап-сайгарары – айты-рыгларга бижимел харыы бээри; тодарадып бижири – маадырның ха-рактеристиказын тургузары) күүседип өөрениринче угланган ажылдар;
- бодунуң көрүжү-биле сөзүглел чогаалды шыдаар база чуруктарга даянып, чогаалдыкчы арга, мергежилди сайзырадыр ажылдар;
- өске чоннарның ёзу-чаңчылдарын сонургаар, кижилер-биле эпиг-чөптүг харылзажылганы кижизидеринче угланган ажылдар;
- кандыг-даа чогаалдарны номчуп, амыдыралчы билиглерни шингээди ап, хостуг үезин шын ажыглап өөредир ажылдар;
- чечен чогаал – чогаалчының (авторнуң) делегейи, оон амыдыралды номчукчуга таныштырарының хуу көрүжү дээрзин уругларга таныштырары, угаан-медреселинге быжыглаар ажылдар;
- номчаан чүүлүн сайгарылгалыг хүлээп ап көрүп, бодунуу-биле тайылбырлап билиринге чаңчыктырар ажылдар;
- чечен чогаалды медреселдиг, уткузын ханы билип номчууру ажыктыг, өөредиглиг, кижизидилгелиг дээрзин билиндирип, бот-тускайлаң ном номчуурунга хереглелин хандырып, чаа чогаалдарны сонургап номчуурунга кижизидер ажылдар;
- тыва дылынга, ёзу-чаңчылдарынга хумагалыг болурун кижизидер ажылдар;
- чогаалдарга болгаш уран чүүлдүң өске хевирлеринге даянып, кижизиг аажы-чаңга, хамааты бот-медресели бедик, төрөөн чуртунга шынчы чорукка кижизидер ажылдар;
- өөреникчилерниң аас болгаш бижимел чугаазын сайзырадыр ажил-чорудулга.

	Кирилде кичээл. Чогаал дугайында сос	Номчуур арын 3	Эрттиирер хуну
1	С.Сарыг-оол "Улуг-Хемим" Шулуглелдин темазы болгаш идеялиг утказы	Номчааш, эгелернин кыска утказын чугаалаар	
2	С.Сарыг-оол "Улуг-Хемим" Шулуглелде пейзажты бижип коргускени	Чурук чуруур	
3	С.Сарыг-оол "Улуг-Хемим" Шулуглелдин тургузуу болгаш уран-чечени	1,2, 3-ку эгелерден уран-чеченин илередир	
4	ЧТ. Шулуглел дугайында билиг	Чогаадыг "Торээн хемим"	
5	Ю.Кюнзегеш «Дыт» Чурумалдыг аргаларны илередир. Бойдус-биле харылзаа	Чурук чуруур	
6	Ю.Кюнзегеш «Дыт»	Доктаадыр	
7	Ю.Кюнзегеш « Чөөн чуктун кижизи мен»	Чогаалдын тема, идеязы	
8	Ю.Кюнзегеш « Чөөн чуктун кижизи мен»	Узундуну шээжилээр	
9	Шулуктун тема, идеязы	Чогаалдын планын бижиир	
10	Сурун-оол С.С. "Ырла, Хемчик" тема, идеязы, дылынын онзагайы	Чурумалдыг аргаларны тывар	
11	Сурун-оол С.С. "Ырла, Хемчик"	Шулуктун долу сайгарылгазы	
12	Кенин-Лопсан М.Б. "Хуттун ужары"	Шээжилээр	
13	Кудажы К-Э.К. "Танды кежи"	Планын бижиир	
14	Кудажы К-Э.К. "Танды кежи" Чогаалдын маадырларынын характеристиказы	Маадырларнын овор-хевирин ушта бижиир	
15	Кудажы К-Э.К. "Танды кежи" Чогаалда бойдус темазы. Киж биле бойдустун тыны тудуш	Айтырыгларга харылаар	
16	Кудажы К-Э.К. "Танды Чогаалдын дылынын онзагайы, тема, идеязы	Айтырыгларга харылаар №3, 5, 7	
17	Байсалова З.С. "Тайга ээзи"	Торээн чер-чуртунда черлер аттарынын тывылганы. Тоогу чугаалар	
18	Эдертиг "Кыры соогу"	Тондур бижиир	
19	Намзырай З.А. "Дуруяалыг шол"	Доктаадыр	
20	К.-Э. Кудажы « Тараа». Чогаалдын тема, идеязы. « Тараам турда тодугла мен.. » деп эпиграфтын ужур-утказы.	Тараа дугайында материалдар тып эккээр.	
21	К-Э.Кудажы "Тараа" Тоожуда ада кижинин амыдырал дээш тура-сорукутуу, ажы-тол	Сайгарылгалыг номчулга	

	кижизидилгезинге кол ролу. Чогаалда найырал темазы.		
22	Тоожуда уе болгаш девискээр. Чогаалдын дылынын уран-чечени.	Чогаадыг "Тараа-амыдыралдын дозу	
23	Невров А.С. "Аштыг-чемниг Ташкент хоорай"	(6-гы класстан уланчызы) Чогаалчы дугайында дыннадыг	
24	А.Уержаа "Ажыл"	Шээжилээр	
25	Чогаадыг-унелел "Ажыл шупту хундуткелдиг"	Тондур бижиир	
26	КДН. Кудажы К-Э.К. "Кымыскаяктар"	Номчуур.	
27	В.Ш.Кок-оол « Самбажык» В.Ш. Кок-оолдун тыва шии чогаалын сайзырадырынга киирген улуу.	Интернеттен допчу намдарны конспектилээр	
28	Кок-оол В.Ш "Самбажык "Чогаалдын темазы. Уе болгаш девискээр. Самбажыктын омур-хевири, алдан- маадырларнын эрес-дидими.	Номчуур арын 61-82	
29	В.Кок-оол "Самбажык" маадырларнын характеристиказы, онзагайы	Шииде тогулуг омур- хевирлер	
30	В.Кок-оол "Самбажык" чогаалда херээжен маадырларнын онзагай чоруу	Словрь состер. Тайылбырын бээр	
31	В.Кок-оол "Самбажык" Чогаадыг "Чоннун киленинден...", «Алдан- маадырлар чоннун оолдары»	Тондур бижиир	
32	Сарыг-оол С.А. "Чечен биле Белекмаа" шииде мозулуг болгаш мозу чок маадырларнын характеристиказы	Характеристиказын тондур бижиир	
33	Сарыг-оол С.А. "Чечен биле Белекмаа" шииин тема, идеязы	Езу-чанчылдарны ушта бижиир	
34	Сарыг-оол С.А. "Чечен биле Белекмаа" шииде улустун ырларынын онзагайы	Шииде ырларны ырлап шенээр	
35	ЧТ. Шии дугайында билиг	Конспектилээр арын 154	
36	А.Уержаа "Уш чус харлыг кырган кускуннун чагы" Кускуннун символиктиг оуру	Номчуур	
37	А.Уержаа "Уш чус харлыг кырган кускуннун чагы" дылынын онзагайы	Уран-чечен аргаларны дилээр	
38	КДН Олчей-оол М.К. "Толевир"	Номчуур	
39	КДН Олчей-оол М.К. "Толевир" чогаалда кодурттунген айтырыглар	Номчуур	
40	М.Б.Ховалыг "Ыдыктаан тук" Тыва литературада туризм, альпинизм темазын чырытканы.	Темалыг болуктерин илереди	

41	М.Ховалыг «Ыдыктаан тук» Чогаалда уе болгаш девискээр. Дылынын уран-чечени.	Уран-чеченин сайгарар	
42	ЧТ.Барымдаалыг чогаалдар дугайында билиг	Номчуур	
43	КДН. Дики Церинг "Мээн оглум Далай-лама"	Маадырларнын овор хевири сайгарар	
44	КДН. Дики Церинг "Мээн оглум Далай-лама"	Далай-Лама дугайында дыннадыг	
45	Сарыг-оол С.А. "Херээжен"	Доктаадыр	
46	Сарыг-оол С.А. "Авамнын ынак оглу"	Доктаадыр	
47	КДН. Пушкин А.С."Тураскаал"	Сайгарылгалыг номчулга	
48	Танова Е.Т. "Иенин салым-хуузу"	Сайгарылгалыг номчулга	
49	Танова Е.Т. "Иенин салым-хуузу"	Кол Маадырнын онзагай характеристиказы	
50	Танова Е.Т. "Иенин салым-хуузу"	План тургузар	
51	Даржай А.А. "Авамга чечээм" Боодал сонет	Улегер домактарны ушта бижиир	
52	Дуюнгар М.М."Авамнын тону" Маадырларнын аажы-чанын ушта бижиир	Номчуур	
53	Дуюнгар М.М."Авамнын тону"	Планын бижиир	
54	Намзырай З.А. "Авам мени манап орар"	Доктаадыр	
55	Ч.Кууларның шүлүк,проза жанрларынын сайзыралынга үлүг- хуузу	Номчуур	
56	Ч.Куулар Шораан-салым-чол темазы.Кол маадырның овор- хевири..Ооң прототиви	Овор-хевирлерни сайгарар	
57	Ч.Куулар Шораан-ооң иштики делегейи,сагыш-сеткилиниң дойлууш-куннары,салым-чаяаны (детальдар)Тоожуда психологизм аргазы	Планын бижиир	
58	Ч.Куулар Шораан.Тоожуда аас чогаалының салдары.Чогаалдың уран-чечени,чурумалдыг аргалар	Уран-чечен аргаларны илереди	
59	Чогаадыг "Эргээ ооренмейн, бергээ оорен"	Тондур бижиир	
60	К.Д Чамыян «Ханы дазыл» тема , идеязы. Агар-оол башкының харыысалгалыг ажылы	Номчуур	
61	К.Д Чамыян «Ханы дазыл». Башкылар коллективи.Пар-оолдуң овор-хевиринге Агар-оол башкының салдары, Пар-оолдуң ачазы,сонгу иези-биле чөрүлдээлери	Овор-хевирлерни сайгарар	
62, 63	К.Д Чамыян «Ханы дазыл» Дылының уран-чечени. чогаалдың идеялиг	Уран чеченин сайгарар	

	утказында кол маадырның сагыш-сеткилинге бойдус чурумалының ужур-дузазы		
64	К.Д Чамыян «Ханы дазыл» Чогаалдың кижизидикчи ужур-дузазы	Узундуну чуруур	
65	КДН. Ооржак Л.Х. "Оннуг кижиги"	Номчааш, сайгарылгазын кылып	
66	Ховалыг А.Х-О. "Уш уне"	Долу сайгарылга	
67	КДН. Гамзатов Р.Г. "Дыл"	Шулуктун дылынын онзагайы	
68	Туннел кичээл. Сагынгырлар, тывынгырлар маргылдаазы	1 чогаалды номчааш, сайгарылгазын кылып алыр.	